

Cirkulärnr: 1993:130
Diariernr: 1993:1680
Handläggare: Christina Madfors
Avdsek: KEP Förh
Datum: 1993-08-25
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Rubrik: Arbetsdomstolens dom 1993 nr 99 angående
innebörden av begreppen "ort" och "driftsenhet"
i 22 § anställningsskyddslagen
Bilagor: Arbetsdomstolens dom 1993 nr 99

Personalpolitik 1993-2:38 Nyckelord: AD

Arbetsdomstolens dom 1993 nr 99 angående innebörden av begreppen "ort" och "driftsenhet" i 22 § anställningsskyddslagen

Arbetsdomstolens dom 1993 nr 99 bilägges.

BAKGRUND

Storstockholms Lokaltrafik Buss Aktiebolag (SL Buss) bedriver busstrafik inom hela Stockholms län. SL Buss hade monopol på all kollektivtrafik i Stockholms län fram till 1992, varefter beslut fattats om att kollektivtrafiken skall upphandlas i konkurrens. 1992 ägde den första upphandlingen rum och resultatet blev att SL Buss förlorade trafikuppdraget på fyra av de sju konkurrensutsatta områdena, vilka var Bromma, Ekerö, Ösmo (Nynäshamns kommun) och Södertälje. Detta innebar att SL Buss trafikuppdrag upphörde i dessa trafikområden i juli 1993.

SL Buss yrkade att arbetsdomstolen skulle fastställa att 27 särskilt angivna driftsställen var förlagda på från varandra skilda orter och att 11 av dem utgjorde driftsenheter.

Svenska Kommunalarbetareförbundet (SKAF) bestred käromålet till viss del, då de ansåg att flertalet aktuella platser, var belägna inom samma ort.

ARBETSDOMSTOLEN

Begreppet "ort"

Arbetsdomstolen konstaterade till en början, att flera av de i målet berörda platserna ansågs belägna på från varandra skilda orter. Domstolen konstaterade vidare, att de centrala delarna av Stockholms län är av mer sammanhängande karaktär, både vad beträffar befolkning och bebyggelsemässigt. Skulle ortsbegreppet tolkas så att hela eller stora delar av länet är att anse som en ort, skulle detta leda för långt. Arbetsdomstolen tog hänsyn till det allmänna språkbruket, den allmänna uppfattningen om vad som är en ort och att det måste ifrågasättas om en ort över huvud taget kan omfatta mer än en kommun. Mot bakgrund av detta ansåg arbetsdomstolen det nödvändigt att inom ett storstadsområde finna en ytterligare avgränsning av begreppet ort. Denna avgränsning sker enligt domstolen på enklaste och enda tillämpliga sätt genom att ta hänsyn till kommunindelningen.

Begreppet "driftsenhet"

Enligt förarbetena till anställningsskyddslagen definieras driftsenhet enligt följande. Driftsenhet är en sådan del av ett företag som är belägen inom en och samma byggnad eller inom ett och samma inhägnade område, dvs en fabrik, en butik, en restaurang osv.

Vid tolkningen av begreppet driftsenhet fäster arbetsdomstolen stor vikt vid lagstiftarens utgångspunkt, som enligt förarbetena är att driftsinskränkningar inte tillåts få

återverkningar utanför orten. Därmed begränsas turordningskretsarna till att omfatta endast en och samma ort.

De i målet tvistiga ställena ansågs som självständiga driftsenheter.

KOMMENTAR

Vad beträffar uttrycket "ort", så anser arbetsdomstolen att det är fullt möjligt "att begreppet bör tolkas olika beroende på vilket sammanhang det är fråga om och vilket geografiskt område det gäller". Av förarbetena till lagen, framgår emellertid att ortsbegreppet inte ska ges någon vidsträckt innebörd.

I förevarande mål har arbetsdomstolen fastslagit, att ett antal olika platser i en storstadsregion, med hänsyn till en sammanhängande befolknings- och bebyggelsekoncentration samt att de tillhör samma kommun, ingår i samma ort. Platser som likväl har en sammanhängande befolknings- och bebyggelsekoncentration men belägna inom olika kommuner, utgör däremot skilda orter. I storstadsregioner styrs med andra ord ortsbegreppet av kommunindelningen.

Om arbetsdomstolen hade iakttagit ett annat synsätt, hade konsekvensen blivit att SL Buss fått upprätta en ohanterligt stor turordningslista, omfattande i det närmaste hela Storstockholms län, och sedan säga upp arbetstagare efter anställningstidens längd, oavsett om de arbetade/var placerade exempelvis i Norrtälje eller Huddinge, två platser med flera mils avstånd från varandra och åtskilda av andra kommuner.

Arbetsdomstolen har tidigare prövat begreppet ort i två rättsfall, AD 1984 nr 4 och AD 1984 nr 59, vilka dock inte gällde storstadsregioner. I domarna från 1984 fästes stor vikt vid att de berörda platserna hade skilda befolknings- och bebyggelsekoncentrationer samt dessas inbördes avstånd och att det däremellan fanns mest skog och obebyggda områden. Med hänsyn därtill ansåg arbetsdomstolen att det enligt allmänt språkbruk var fråga om två skilda orter vid tillämpningen av ortsbegreppet i 22 § tredje stycket ansällningsskyddslagen.

Arbetsdomstolens dom 1993 nr 99 innebär att om en kommun omfattar flera orter, sker turordningen liksom hittills för varje ort för sig. Om en ort (tätort) omfattar flera kommuner, omfattar orten i turordningshänseende inte större område än respektive kommun för sig.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och Personalpolitik
Förhandlingssektionen

Markus Gustafsson

Christina Madfors